

ופרכינגן, בין לשמאי ובין להלל⁶: **ומאי שנא** אשה הרואה דם מנהדין האמור במקוה?

דתנן: מקוה שהיו בו ארבעים סאה מים, והיה אותו המקוה ראוי לטבילה, ולאחר זמן **נמרד** המקוה **ונמצא חסר** מהשיעור הראוי לטבילה, הרי כל הטהרות שנעשו על גביו, והיינו, הטהרות שנעשו בכלים שהיו טמאים והוטבלו באותה המקוה, **למפרע**, — בין שהיה המקוה ברשות הרבים, בין שהיה ברשות היחיד — **טמאות** אותן הטהרות בטומאה ודאית!

לשמאי קשיא, שהרי כאן מוכח שמטמאין את הטהרות **למפרע**, ולא אמרינן העמד

מקוה על חזקתו. ולמה מעמיד שמאי את האשה בחזקת טהרה.

להלל קשיא מה שמטמאים לטהרות בטומאת ודאי.

דאילו בטומאה **מעט לעת** למפרע שבנדה, מטמאין את הטהרות רק בטומאת ספק, ש"תולין" את הקדשים [או את תרומה] שנגעה בהם — **לא אוכלין אותן, ולא שורפין אותן**, כי הם רק ספק טמאין.

ואילו הכא, במקוה שנמצא חסר — מטמאין לטהרות בטומאת ודאי, ושורפין עליה את הקדשים [והתרומה]. שהרי מטמאים אפילו

רק בגדר של "אל תפסלנה מספק", ולכן, אף שמטהרינן לחולין, מכל מקום, בתרומה וקדשים החמירו.

שיטת רש"י להלן [יח ב] שמעמידים על חזקה גם אם "ודאי נגע". וכן נראה דעת **תוספות** (שם ד"ה "למעוטי"). **וברש"י** במסקנת הסוגיא [ב ב ד"ה "תרתיי"] מבואר שטעם הטהרה באשה לחולין הוא משום חזקת טהרות. ועיין עוד **בסדרי טהרה** [קצט מ] **ובאחיזר** [י"ד א'] שהאריכו עוד בענין זה.

6. לדעת רש"י קושיית הגמרא היא בין להלל ובין לשמאי. אך **חידושי הר"ן** נוקט שעיקר הקושיא לשמאי, כיון שהוא סובר להעמיד האשה על חזקתה לגמרי לטהר אף תרומה וקדשים, אם כן, זה ודאי גמור ולא שייך לומר "תרתי לריעותא", כיון שהוכרע שורש הספק. אבל להלל, שאינה חזקה גמורה, מסתבר שכאשר יש ריעותא אחת היא ספק, וכשיש תרתי לריעותא תהיה טמאה ודאי. וכעין זה מבואר **בתוס'** [ג ב ד"ה "איכא"]

חיישינן. **וברמב"ן** ריש פרק "המפלת" [כא א] מפורש יסוד זה.

ועיין **בקובץ שיעורים** [ח"ב ב] שהכריח כן ברמב"ן מסוגיית הגמרא בכתובות [יד א]. ולפי זה, התוספות רי"ד שתירץ כאן שלא מעמידים טהרות על חזקתם משום היסוד של "ודאי נגע", סובר שגם כאשר אין הכרעה על שורש הספק אי אפשר לדון חזקת הטהרות. וטעמו, משום שסוף סוף יש בה ריעותא במה ש"ודאי נגע". וכן מבואר דעת **הרשב"א** ר"פ "המפלת" [כא א].

ובש"ת **נפש חיה** [י"ד ג א] האריך בטעם החסרון ב"ודאי נגע", אם הוא משום ריעותא בחזקה, או משום שההכרעה היא לפי שורש הספק.

[ראה **בית יעקב** כתובות [יד א] שיש שני אופנים של חזקה: א. חזקה המסלקת את הספק. ב. חזקה של דין הנהגה, בגדר "אל תפסלנו מספק", והוא במקום שיש ריעותא לפנינו].

ועיין ברמב"ן שם, שמביא ראיה מסוגייתנו שלהלל אין לאשה חזקה גמורה כיון שיש בה ריעותא דחזיא מגופה, ולפיכך אין חזקתה אלא